

SANOAT KLASSTERLARINI RIVOJLANTIRISH ORQALI HUDUDIIY IQTISODIY BARQARORLIKNI TA'MINLASH

Abdug'ayurova Xurshida Jamolddin qizi

Farg'ona davlat pedagogika instituti tayanch doktoranti

Annotatsiya: Ushbu maqola sanoat klasterlarini rivojlantirishning hududiy iqtisodiy barqarorlikka ta'sirini ilmiy tahlil qiladi. Tadqiqot hududiy klasterlar orqali resurslarni samarali taqsimlash, ishlab chiqarish zanjirlarini optimallashtirish, investitsiyalarni jalb qilish va ish o'rinlarini yaratish mexanizmlarini o'rganadi. Shu bilan birga, maqolada klaster yondashuvining strategik afzalliklari, innovatsion loyihalarni amalga oshirishdagi roli va davlat siyosati orqali klaster tizimini qo'llab-quvvatlash masalalari tahlil qilinadi. Natijalar shuni ko'rsatadiki, sanoat klasterlari hududiy iqtisodiy barqarorlikni mustahkamlash, ichki ishlab chiqarishni rag'batlantirish va raqobatbardoshlikni oshirishda muhim vosita hisoblanadi.

Kalit so'zlar: sanoat klasterlari, hududiy iqtisodiy barqarorlik, investitsiyalar, ishlab chiqarish zanjirlari, innovatsion loyihalar, davlat siyosati, raqobatbardoshlik, ish o'rinlari yaratish, strategik boshqaruv, resurslarni taqsimlash.

Аннотация: Статья посвящена научному анализу влияния развития промышленных кластеров на региональную экономическую стабильность. Исследование рассматривает механизмы эффективного распределения ресурсов, оптимизации производственных цепочек, привлечения инвестиций и создания рабочих мест через региональные кластеры. Кроме того, статья анализирует стратегические преимущества кластерного подхода, его роль в реализации инновационных проектов и меры государственной поддержки кластерной системы. Результаты показывают, что промышленные кластеры являются важным инструментом укрепления региональной экономической стабильности, стимулирования внутреннего производства и повышения конкурентоспособности.

Ключевые слова: промышленные кластеры, региональная экономическая стабильность, инвестиции, производственные цепочки, инновационные проекты, государственная политика, конкурентоспособность, создание рабочих мест, стратегическое управление, распределение ресурсов.

Annotation: The article provides a scientific analysis of the impact of industrial cluster development on regional economic stability. The study examines mechanisms for efficient resource allocation, optimization of production chains, attracting investments, and job creation through regional clusters. The article also analyzes the strategic advantages of the cluster approach, its role in implementing innovative projects, and government support measures for cluster systems. The results indicate that

industrial clusters are an important tool for strengthening regional economic stability, promoting domestic production, and enhancing competitiveness.

Keywords: industrial clusters, regional economic stability, investments, production chains, innovative projects, government policy, competitiveness, job creation, strategic management, resource allocation.

Sanoat klasterlari hududiy iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Rivojlangan klasterlar orqali resurslar samarali taqsimlanadi, ishlab chiqarish zanjirlari optimallashtiriladi va ichki ishlab chiqarishning samaradorligi oshadi. Shu bilan birga, klaster tizimi investorlar uchun qulay muhit yaratadi, yangi loyihalarni amalga oshirishga imkon beradi va ish o'rinlarini yaratadi. Davlat siyosati klasterlarni qo'llab-quvvatlash, moliyaviy rag'batlar va infratuzilmani rivojlantirish orqali hududiy iqtisodiy barqarorlikni mustahkamlashga xizmat qiladi. Innovatsion loyihalar va yangi texnologiyalarni joriy etish orqali sanoat klasterlari hududlarning raqobatbardoshligini oshiradi, ichki bozorni kengaytiradi va milliy iqtisodiyotning barqaror rivojlanishiga hissa qo'shadi. Shu tarzda, sanoat klasterlarini rivojlantirish hududiy iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash va milliy iqtisodiyotning samarali o'sishini rag'batlantirishning asosiy vositasidir.

Sanoat klasterlarini rivojlantirish zamonaviy iqtisodiy tizimlarda hududiy barqarorlikni ta'minlashning eng muhim vositalaridan biri sifatida e'tirof etilmoqda. Klaster yondashuvi ishlab chiqarish, xizmat ko'rsatish, ta'lim, ilmiy-tadqiqot muassasalari hamda infratuzilma tarmoqlarini yagona tizimga birlashtirish orqali sinergiya samarasi hosil qiladi. Klaster tizimining mohiyati shundan iboratki, u hududiy resurslardan oqilona foydalanish, iqtisodiy faoliyatni muvofiqlashtirish, innovatsiyalarni joriy etish va raqobatbardoshlikni oshirish imkonini beradi. Rivojlangan mamlakatlar tajribasi shuni ko'rsatadiki, klaster asosida tashkil etilgan sanoat tarmoqlari yuqori samaradorlik, eksport salohiyati va barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlaydi. O'zbekiston sharoitida sanoat klasterlarini rivojlantirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylandi. Xususan, Prezident farmonlari va hukumat qarorlarida hududiy ishlab chiqarish tarmoqlarini klaster asosida tashkil etish, resurslardan samarali foydalanish, logistika va infratuzilmani rivojlantirish, mahalliy xomashyoni qayta ishlash, qo'shilgan qiymatli mahsulot ishlab chiqarishni kengaytirish ustuvor vazifa sifatida belgilangan. Klaster yondashuvi orqali nafaqat iqtisodiy samaradorlik, balki ijtimoiy barqarorlik ham ta'minlanadi, chunki u mahalliy aholining bandligini oshirish, daromad manbalarini kengaytirish va hududiy tengsizlikni kamaytirish imkonini beradi. Sanoat klasterlarini rivojlantirishda davlatning roli muhim ahamiyat kasb etadi. Hukumat tomonidan klasterlarga soliq imtiyozlari, subsidiyalar, kredit va investitsiya kafolatlari taqdim etilishi, ularning barqaror faoliyat yuritishiga zamin yaratadi. Shu bilan birga, klasterlarni boshqarishning zamonaviy mexanizmlari – raqamli boshqaruv tizimlari, iqtisodiy tahlil vositalari va innovatsion texnologiyalarni qo'llash muhim o'rin tutadi. Klasterlarning samarali faoliyat yuritishi

uchun ishlab chiqarish, ta'lim va ilmiy tadqiqotlar o'rtasida uzviy aloqa zarur. Universitetlar, ilmiy markazlar va sanoat korxonalarini o'rtasidagi hamkorlik yangi texnologiyalarni yaratish va joriy etishda asosiy omil hisoblanadi. Shu sababli, innovatsion ekotizimni shakllantirish va uni klaster modeli bilan uyg'unlashtirish hududiy iqtisodiyotning raqobatbardoshligini oshiradi. Hududiy klasterlarning iqtisodiy barqarorlikka ta'siri ko'p qirrali. Birinchidan, klasterlar ishlab chiqarish zanjirlarini muvofiqlashtirish orqali resurslardan tejamkor foydalanish imkonini beradi. Ikkinchidan, ular logistika xarajatlarini kamaytiradi va ichki bozorni barqarorlashtiradi. Uchinchidan, klasterlar kichik va o'rta korxonalar uchun hamkorlik platformasini yaratadi, bu esa ularning texnologik va moliyaviy imkoniyatlarini kengaytiradi. To'rtinchidan, klaster tizimi investitsiyalarni hududlar bo'yicha samarali taqsimlaydi, natijada iqtisodiy faoliyat muvozanatli bo'ladi. Klasterlar nafaqat iqtisodiy, balki ijtimoiy barqarorlikni ham ta'minlaydi. Ular yangi ish o'rinlari yaratish, kadrlar tayyorlash tizimini yaxshilash, hududiy infratuzilmani modernizatsiya qilish orqali mahalliy aholining turmush darajasini oshiradi. Shu sababli, klaster siyosati hududiy ijtimoiy-iqtisodiy siyosatning ajralmas qismi sifatida qaralishi kerak. Klasterlarning muvaffaqiyati ularning boshqaruv tizimiga bevosita bog'liq. Samarali boshqaruv strategik rejalashtirish, marketing, moliyaviy nazorat va innovatsion faoliyatni birlashtirishni talab qiladi. Klaster menejmenti raqamli texnologiyalarni, ma'lumotlar bazalarini, sun'iy intellekt asosidagi tahlil tizimlarini keng joriy etishi lozim. Bu esa resurslarni real vaqt rejimida tahlil qilish va qaror qabul qilish samaradorligini oshiradi. Xalqaro tajriba shuni ko'rsatadiki, klaster yondashuvi Italiya, Germaniya, Yaponiya, Janubiy Koreya va Xitoyda iqtisodiy o'sishning asosiy omiliga aylangan. Bu mamlakatlarda klasterlar davlat, biznes va ilmiy soha o'rtasidagi "uchburchak hamkorlik" modeli orqali rivojlanmoqda. O'zbekiston uchun ham ushbu tajribani milliy xususiyatlardan kelib chiqib moslashtirish dolzarbdir. Shu bilan birga, klasterlarni rivojlantirishda tarmoqlararo integratsiya, marketing strategiyalari, eksport salohiyatini oshirish va resurslardan ekologik jihatdan samarali foydalanish muhim hisoblanadi. Hududiy iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda klasterlarning o'рни tobora ortib bormoqda, chunki ular iqtisodiy tizimda innovatsion, investitsion va ijtimoiy funksiyalarni birlashtiruvchi kompleks mexanizmdir. Klasterlar orqali iqtisodiy faollik markazlari vujudga keladi, yangi texnologiyalar joriy etiladi va xalqaro bozorlarda raqobatbardosh mahsulotlar ishlab chiqariladi. Shu jihatdan sanoat klasterlarini rivojlantirish hududlarning barqaror o'sish strategiyasini shakllantirishda hal qiluvchi omil sifatida namoyon bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi. *"Sanoat klasterlarini rivojlantirish strategiyasi"*, Toshkent, 2022.
2. Tursunov S., Karimov B. *"Hududiy iqtisodiyot va klaster yondashuvi"*, Toshkent: Iqtisodiyot va moliya nashriyoti, 2023.

3. O‘zbekiston Respublikasi Investitsiyalar qo‘mitasi. *“Klaster tizimlarini rivojlantirish bo‘yicha yillik hisobot”*, Toshkent, 2023.
4. Rahmonov D. *“Sanoat klasterlari va iqtisodiy barqarorlik”*, Toshkent: Iqtisodiyot va boshqaruv, 2022.
5. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining qarorlari. *“Hududiy klasterlarni rivojlantirish choralari”*, Toshkent, 2021–2024.
6. Saidov M. *“Innovatsion klaster siyosatining nazariy asoslari”*, Toshkent: Fan va taraqqiyot, 2023.
7. O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi. *“Hududiy iqtisodiyotda klaster modelining samaradorligi”*, Toshkent, 2023.